

Харківська
гімназія
№172

Фарватер

спецвипуск

лютий

2023

21 лютого - Міжнародний день рідної мови

Читайте у
випуску

Цікаві факти	2
Вірш «Слова»	3
Вірш «Мої святині»	4

*Ти велична і проста.
Ти стара і вічно нова.
Ти могутня, рідна мово!
Мова – пісня колискова.
Мова – матері уста.
І. Багрянний*

Рідна мова є важливим елементом культурної та національної свідомості людини. Вона не просто засіб спілкування, а історія народу, його світогляд. Вона є найсильнішим інструментом збереження і розвитку нашого матеріального й духовного спадку.

Міжнародний день рідної мови (International Mother Language Day) – подія, яку відзначають щороку 21 лютого, починаючи з 2000 року. Міжнародний день рідної мови був проголошений Генеральною конференцією ЮНЕСКО 17 листопада 1999 року. Запроваджено його було з метою сприяння мовній і культурній різноманітності й багатомовності. Рішенням про впровадження Дня рідної мови ЮНЕСКО прагне підтримувати мову як ознаку культурної приналежності особи, адже близько половин із 6000 розмовних мов світу нині загрожує зникнення. Це є важливим кроком до визнання необхідності захистити різноманіття культур і зберігати повагу до мови як показника культури.

Мова — це історія народу, його світогляд, інтелектуальний та духовний результат кількатисячолітньої еволюції кожного етносу. Без своєї мови, своєї самобутньої культури немає народу. Українською мовою розмовляли наші діди та прадіди, а матері та бабусі співали колискові! Народ наш сміявся і плакав рідною мовою. Шануйте і любіть рідну мову, піклуйтеся про неї, захищайте, розкривайте для себе її велич й могутню силу. Збережіть її в усій чудовій красі для себе й наступних поколінь!

Цікаві факти про українську мову

*Нації вмирають не від інфаркту.
Спочатку їм відбирає мову.*

Ліна Костенко

- ◆ Однією з “родзинок” української мови є те, що вона багата на зменшувальні форми. Навіть слово “вороги” має зменшувально-пестливу форму, яка вживається в гімні України. Пам’ятаєте: “...згинуть наші вороженьки, як роса на сонці”.
- ◆ Найуживанішою буквою в українському алфавіті є літера “п”; саме з неї починається найбільша кількість слів. Натомість найменш уживана – буква “ф”, її вживають переважно в запозичених словах.
- ◆ Найдовше слово в українській мові складається з 30 літер! Спробуйте вимовити “дихлордифенілтрихлорметилметан” (це хімікат для боротьби зі шкідниками).
- ◆ У нашій мові є особливі слова – паліндроми. Це так звані “дзеркальні” фрази або слова: їх можна читати як зліва направо, так і справа наліво. Ось приміром “Я несу гусеня”, або ж “ротатор”.
- ◆ Українську мову офіційно визнали літературною після видання “Енеїди” Івана Котляревського. Відтак, Котляревського вважають основоположником нової української мови.
- ◆ Перший український “Буквар” видав у 1574 року у Львові першодрукар Іван Федоров. До наших часів дійшов ли-

ше один примірник книги, який було знайдено 1927-го в Римі. Зараз стародрук зберігається в бібліотеці Гарвардського університету.

- ◆ Найстарішою українською піснюю вважається балада “Дунаю, Дунаю, чому смутен течеш?”.
- ◆ Найбільше перекладів серед українських творів має “Заповіт” Тараса Шевченка: його переклали 147 мовами народів світу.

Слова

Ідуть роки, біжать години,
Летить хвилин минулих пил,
Ідуть рядами покоління

Вперед крокують крізь ковил.
Вони ідуть.

З них кожен - неподільний.

Усе вперед.

Та кожен з них - один.

І кожен дух, що тіло рве до бою,
Назавжди згасне у одну з хвилин.

Щоб смерть перемогти,
себе вписати у вічність

Один до одних руки протягнуть,
Зробили люди це - слова створили,
І їх тепер несуть у свою далеку
путь.

Вони домовились,
що значать різні звуки.

Чи вистачить цього?

Чи мова ця жива?

Та йдуть вперед іще живі шеренги,
Вигадуючи мертві ще слова.

В слова вливають сльози щастя й бо-
лю,

Вкладають гнів пекучий і любов

І перед тим, як впасти серед степу,

Слова всю душу забирають знов

Слова ожили - кров'ю наших предків,
Тепер вони, не їх, вперед ведуть,
Бо в них тепер вогонь, що жив колись
у грудях,
Сто барв життя - не сіра каламуть.

Ніхто не вічний...

Як впадеш в ковил ти,
Хтось інший стане на твої сліди,
Але слова, щоб волю передати,
Раніш були, і будуть назавжди!

Коміна Олександра

Мої святині

Давайте почнемо спочатку,
Повернемо в степ — хоч на мить.
Звернемо свій зір на тополю,
Що мрійно від вітру шумить,
Мов каже: "Була я дівчина,
Любила всім серцем своїм,
Але мій коханий додому
Не зміг повернутись живим.

Тепер я стою серед степу,
Дівоча туга й краса,
Для інших братів-українців
Тримаю гіллям небеса".

Повернемо шлях до джерельця,
Що дзвінко біжить з-під землі,
Й калини, що тут розпростерла
Червоні грона свої.
Співає: "Я — кров, що палає,
Й вогонь, що тече, наче кров,
Я — символ батьківського дому,
Я є материнська любов!
Я — єдність країни й народу,
Я — єдність людських всіх життів,
Зв'язок між майбутнім й минулим,
Стою на сплетінні світів".

Впадає струмок в синю річку,
Росте біля річки верба,
Води ледь торкається листям,
Про що зажурилась вона?
"Я бачила безліч історій
Кохання з-під заборон,
Та я бережу таємниці,
Не пройдуть крізь гілля заслон.
Я можу все зле затримати,
Бо я — це душі чистота,
Тому і з-під мого коріння
Тече завжди чиста вода".

Лелека скакнув на вербичку,
Гіллячку схопив й полетів!
Куди? Будувати на стрісі
Гніздечко для дітлахів!
"Я сім'ї усі опікаю,
Приношу я жданих дітей,
Я — мир, і я — спокій родинний,
Селюсь лише в добрих людей.
Лише щастя й миру бажаю
Я дітям — не тільки своїм.
Я хочу, щоб всі сім'ї жили
Без зла під цим небом ясним".

Нарешті зайдем до хатини,
Закінчивши довгий наш шлях,
Залишивши біди й турботи
Блукати десь там, у полях,
Під голову перед спочинком
Постелим матусин рушник...
Все це — українські святині,
Всіх нас з давніх пір оберіг.

Ми не будемо це забувати,
Що йде від предків - святе,
Бо ж кажуть: усе геніальне,
Як правило, завжди просте!

Коміна Олександра

® ФАРВАТЕР

Дизайн Dvin Incorporation (Двинских Давид).